

LEUVENSE ECONOMISCHE STANDPUNTEN
1983/26

LINKSE EN RECHTSE GEZONDHEIDSINDICATOREN VAN DE
BELGISCHE ECONOMIE

Paul DE GRAUWE
Guy VERFAILLE

Juni 1983

De auteurs zijn Theo Peeters en Guido Van Rompuy dankbaar voor hun interessante suggesties.

D/1983/2020/09

1. INLEIDING

Hoe ziek is de Belgische economie ? Is de Belgische economie er beter aan toe nu in vergelijking met enkele jaren terug ? Deze vragen over de gezondheidstoestand van de Belgische economie worden regelmatig gesteld. De verscheidenheid in de antwoorden is opvallend groot. Dit hoeft in feite niet te verwonderen. Immers, de gezondheidstoestand van de economie heeft vele dimensies, en weerspiegelt zich in vele, soms uiteenlopende, indicatoren. Het antwoord dat gegeven wordt op de bovengestelde vragen zal dan ook sterk gekleurd worden door de selectie van de gezondheidsindicatoren en het belang dat de waarnemer aan al deze indicatoren hecht. Zo bijvoorbeeld zal een waarnemer die inflatie als een belangrijk ziekteverschijnsel beschouwt de evolutie van de Belgische economie anders beoordelen dan diegene die de werkloosheid centraal stelt.

In deze studie gaan we ervan uit dat een diagnose van de Belgische economie onvermijdelijk een subjectieve dimensie heeft, omdat elke waarnemer, bewust of onbewust, verschillende wegingscoëfficiënten kleeft aan de indicatoren van de Belgische economie. Toch kan een grotere graad van objectiviteit bereikt worden indien de gebruikte wegingscoëfficiënten expliciet worden gemaakt. Dit is het doel van deze studie.

Om dit doel te bereiken selecteren we een ruime reeks van economische variabelen die we telkens vergelijken met dezelfde variabelen in het buitenland. De indicatoren die we zo bekomen worden dan gewogen door gebruik te maken van alternatieve reeksen van wegingscoëfficiënten. Zo verkrijgen we gezondheidsindicatoren van de Belgische economie die verschillende subjectieve (en ideologische) voorkeuren reflecteren.

2. DE METHODE

In een eerste fase werden indicatoren van de Belgische economie geselecteerd. Deze zijn :

- (1) aantal werklozen
- (2) index van de consumptieprijzen
- (3) bruto binnenlands produkt
- (4) bruto kapitaalvoorraad
- (5) export aandelen (als indicator van de competitiviteit)
- (6) internationale reserves
- (7) openbare schuld.

Al deze indicatoren van de Belgische economie worden sterk beïnvloed door de internationale context. We moeten dus, willen we een inzicht krijgen in de eigen aard van de Belgische economische

problemen, deze variabelen vergelijken met gelijkaardige variabelen in de ons omringende landen.

De norm die hier zal worden gebruikt bij de beoordeling van de gezondheidstoestand van de Belgische economie is het buitenland. Bijvoorbeeld, wanneer het aantal werklozen sneller toeneemt in België dan in de ons omringende landen, interpreteren we deze evolutie als ongunstig voor België, terwijl in het omgekeerde geval de evolutie als gunstig worden bestempeld. Dit doen we voor de zeven indicatoren. We bekomen zo zeven indices die weergeven hoe de werkloosheid, de inflatie, het BNP etc. geëvolueerd zijn in België in vergelijking met het buitenland.

Het concept economische gezondheid dat hier gehanteerd wordt is dus een relatief concept. We vergelijken immers de Belgische situatie telkens met de buitenlandse situatie.

Het buitenland definiëren we als een gewogen gemiddelde van de EG-landen. De wegingscoëfficiënten zijn de relatieve aandelen van elk land in het Belgisch export- en importpakket. Dit betekent dat landen zoals Duitsland, Nederland en Frankrijk zwaarder doorwegen dan b.v. Italië en het Verenigd Koninkrijk.

In de derde en laatste fase worden gewogen gemiddelden genomen van deze zeven indices. De wegingscoëfficiënten die hier gebruikt worden weerspiegelen subjectieve of ideologische voorkeuren. We zullen een onderscheid maken tussen "linkse" en "rechtse" wegingscoëfficiënten. Bij de eerste domineert de werkloosheid en wordt een groot gewicht gegeven aan de werkloosheid; bij de tweede domineren andere indicatoren zoals inflatie, openbare schuld, internationale reserves en krijgen deze indicatoren een groot gewicht. Het aantal mogelijke wegingscoëfficiënten is uiteraard oneindig groot. We beperken ons tot een viertal waarbij we tussen rechtse en linkse gezondheidsindicatoren nog enkele schattingen zullen invoeren. Dit leidt dan tot het opstellen van vier subjectieve gezondheidsindicatoren van de Belgische economie.

3. DE ZEVEN INDICATOREN

In deze sectie leggen we de zeven verschillende economische indicatoren die in vorige sectie opgesomd werden naast elkaar en bespreken hun evolutie afzonderlijk. Eerst behandelen we de indicatoren die over de hele periode 1970-1982 relatief gunstig zijn geëvolueerd in België, nadien deze indicatoren die relatief ongunstig evolueerden gedurende dezelfde periode. In de volgende sectie geven we dan subjectieve wegen aan deze zeven indicatoren.

3.1. De werkloosheid

Figuur 1 stelt de index van het aantal werklozen in de EG (1) gedeeld door de index van het aantal werklozen in België voor. Een stijging van deze index betekent een relatief gunstige evolutie van België, een daling van deze index betekent een relatief ongunstige evolutie voor België (2). We zullen ook in het vervolg telkens de indexen zo definiëren dat een stijging een relatief gunstige evolutie voor België weerspiegelt, en een daling een ongunstige evolutie. Figuur 1 laat zien hoe de werkloosheidsindex grote cyclische beweging vertoont. Van 1970 tot 1974-1975 steeg de werkloosheid in het buitenland veel sneller dan in België. Van 1975 tot 1979-1980 verslechterde de tewerkstellingssituatie zich zeer scherp in België t.o.v. het buitenland. M.a.w. het aantal werklozen steeg sneller in België dan in het buitenland. Sinds 1980 is er weer een ommekeer en evolueert de werkloosheidsindex opnieuw gunstig in België. Concreet betekent dit dat sinds 1980 het aantal werklozen met 30 % meer toenam in de EG dan in België. Merkwaardig is ook dat in 1982 het aantal werklozen in België met ongeveer 40 % minder snel was gestegen dan in de andere EG-landen in vergelijking met het basisjaar 1970. Wel moet hier gesteld worden dat het niveau van de werkloosheid gemeten als een percent van de actieve bevolking nog altijd groter is in België dan in de rest van de EG-landen.

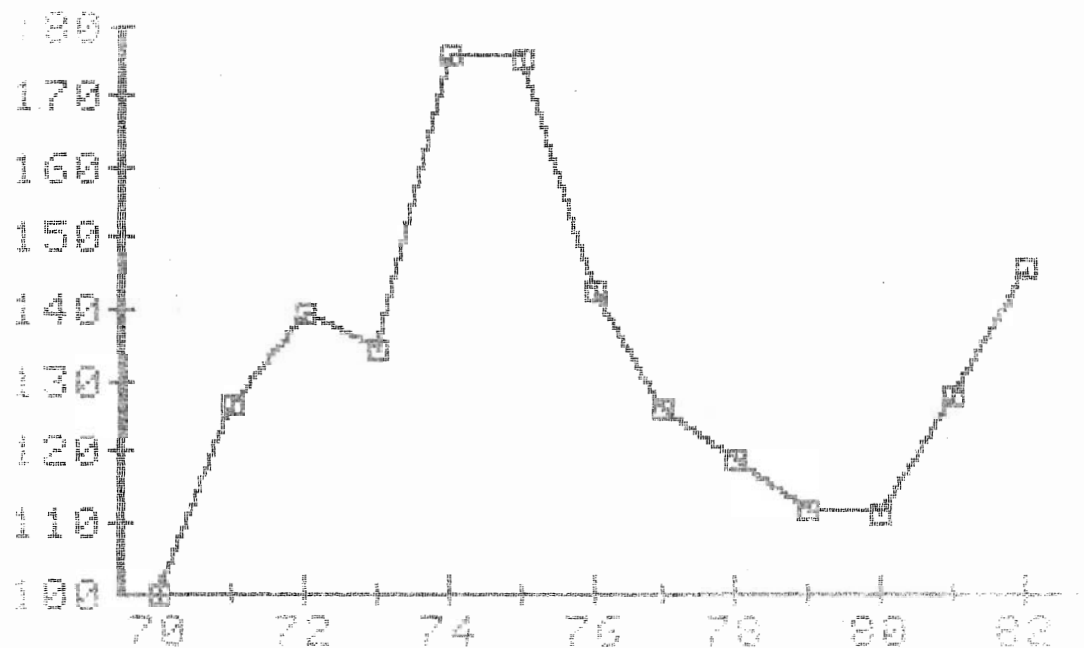
3.2. De index der consumptieprijzen

Figuur 2 toont de relatieve evolutie van de consumptieprijsindex in België en de rest van de EG. Ook hier betekent een stijging van de index een gunstige evolutie in België t.o.v. de andere EG-landen. Gedurende de periode 1970-1976 is er weinig beweging in de reeks, d.w.z. dat de Belgische inflatie vergelijkbaar was met de inflatie in de andere EG-landen. Gedurende de tweede helft van de zeventiger jaren was er een gunstige evolutie van deze index in België. Vanaf 1981 verdwijnt deze gunstige evolutie. Toch stegen de consumptieprijzen in België van 1970 tot 1982 met ongeveer 15 % minder dan in de andere EG-landen.

3.3. Internationale reservepositie

Terwijl België van 1970 tot 1982 een relatief gunstige evolutie kende voor wat betreft werkloosheid en inflatie, was dit niet het geval voor de indicatoren van het extern evenwicht. Figuur 3 stelt de indicatoren van de internationale reserves (exclusief goud) voor. Van 1970 tot 1982 evolueerde de internationale reservepositie van België ongunstig t.o.v. de andere EG-landen. Weliswaar observeren we een tijdelijke verbetering van 1971 tot 1974. Na 1974 daalde deze indicator in belangrijke mate. We dienen te noteren dat vanuit theoretisch oogpunt een stijging van de internationale reserves van een land niet noodzakelijk gunstig

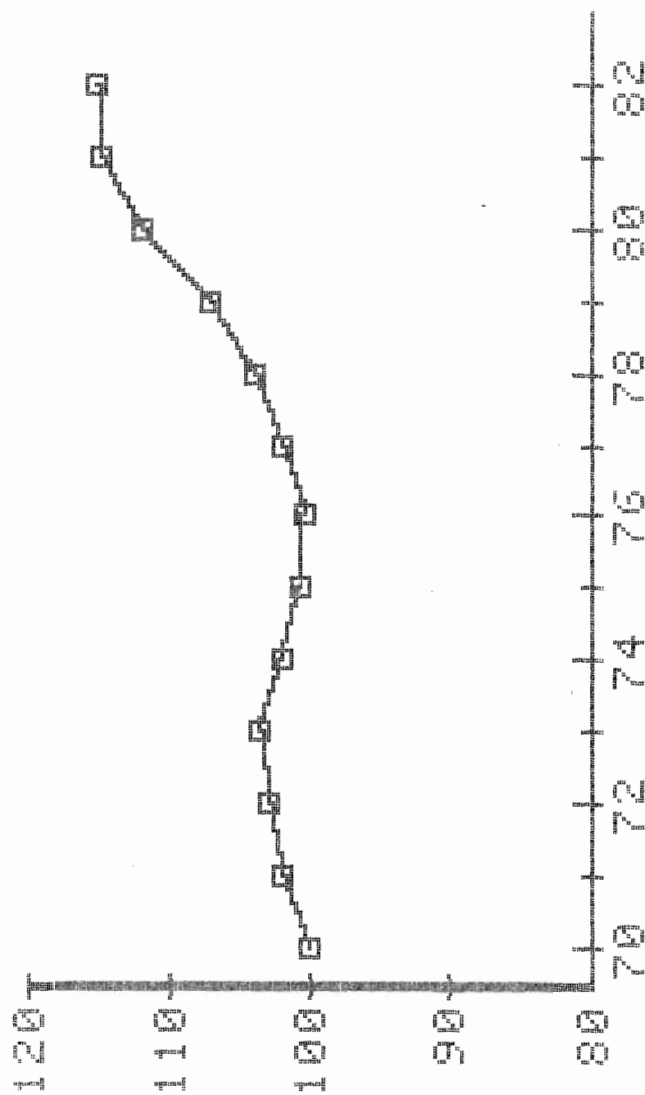
Figuur 1 : Aantal werklozen in de EG gedeeld door aantal werklozen in België (1970 = 100)

Bron : Zie Appendix.

Noot : De index van de EG werd bekomen door de index van de individuele landen te wegen door het aandeel van elk land in het Belgisch in- en uitvoer pakket.

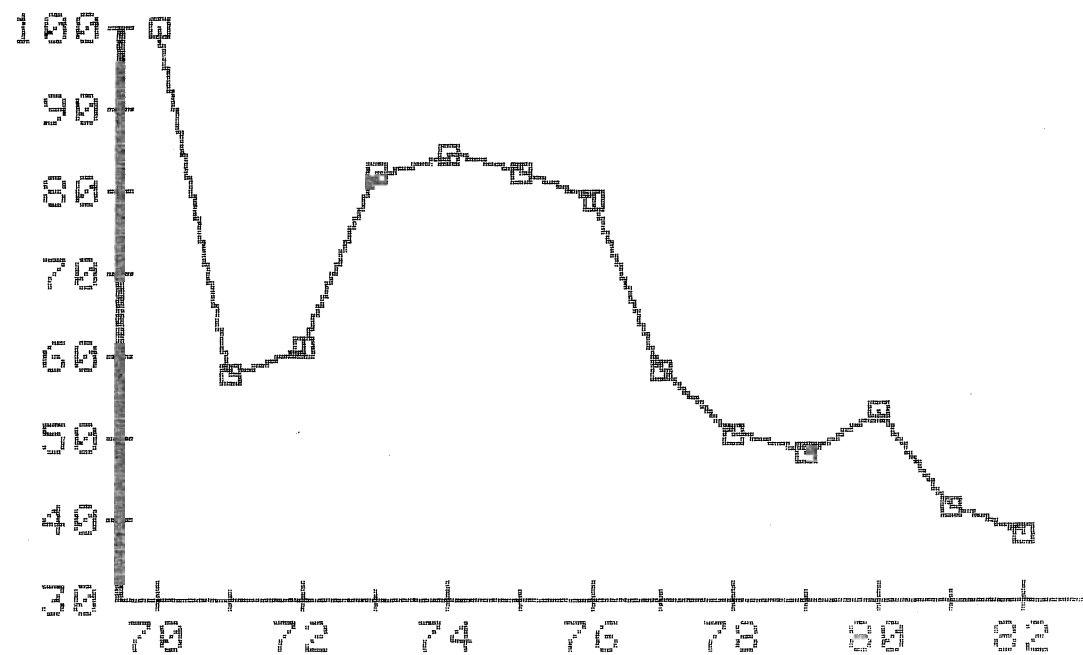
Figuur 2 : Consumptieprijsindex van de EG gedeeld door consumptieprijsindex in België (1970 = 100)

Bron : Zie Appendix.

Noot : Zie figuur 1.

Figuur 3 : Internationale reserves (excl. goud) van België gedeeld door internationale reserves van de EG (1970 = 100)

Bron : Zie Appendix.

Noot : Zie figuur 1; de internationale reserves zijn uitgedrukt in dollars.

is. In de politieke discussies echter wordt dit steeds als gunstig beoordeeld. We nemen hier dan ook deze populaire mening over.

3.4. Export aandelen

Een gelijkaardige ongunstige evolutie deed zich voor op het vlak van de competitiviteit van de Belgische export, zoals weergegeven in figuur 4. Deze stelt de Belgische export gedeeld door de EG export weer. Een daling van deze index betekent dat het aandeel van de Belgische export in de totale EG export daalt.

3.5. Overheidsschuld

Na de ongunstige indicatoren volgen deze die in 1982 slechts weinig afwijken van hun positie in 1970. Hierbij behoort de indicator van de overheidsschuld. Zoals blijkt uit figuur 5 is de overheidsschuld in België zelfs iets gunstiger geëvolueerd dan in de ons omringende landen. In 1982 was deze overheidsschuld (in prijzen van 1970) ten opzichte van 1970 met ongeveer 7 % meer toegenomen in de andere EG-landen dan in België. Ook hier moet echter gesteld worden dat in 1982 het niveau van de overheidsschuld gemeten als een percent van het BNP, groter was in België dan in de rest van de EG.

Uit figuur 5 blijkt ook dat de indicator van de overheidsschuld aan grote cycli onderhevig is. Van 1970 tot 1972 evolueert deze indicator ongunstig voor België. Van 1972 tot 1978 kent België een relatief gunstige evolutie wat betreft de overheidsschuld. Vanaf 1978 echter wordt opnieuw een verslechtering geconstateerd.

3.6. Brutokapitaalvorming

De indicator van de brutokapitaalvorming volgt in grote mate dezelfde cyclische beweging als de index van de overheidsschuld (zie figuur 6). We observeren eerst een verslechtering van 1970 tot 1971, nadien een verbetering (van 1971 tot 1976). Vanaf 1976 evolueert deze index in ongunstige zin.

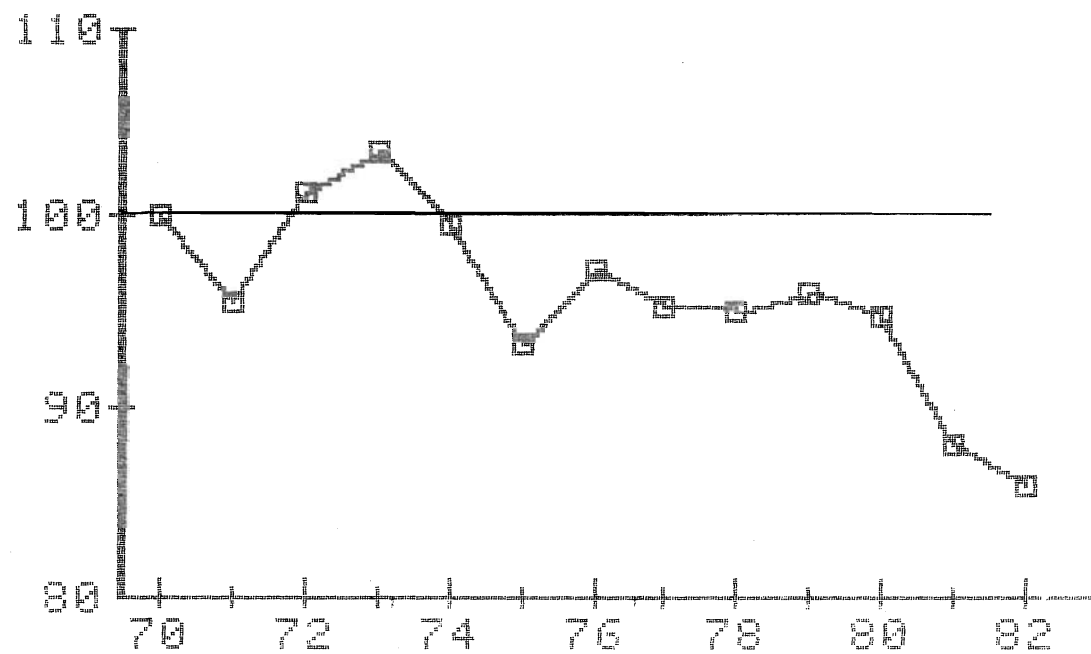
3.7. Bruto binnenlands produkt

Deze indicator vertoont relatief weinig beweging, d.w.z. dat de evolutie van het BBP in België sterk gelijklopend was met de evolutie in de rest van de EG. Wel is het zo dat de groei van het BBP sterker was in België dan in de andere EG-landen gedurende de eerste helft van de zeventiger jaren. Nadien was deze groei iets trager in België.

Uit de voorgaande bespreking kunnen we alvast enkele voorlopige besluiten trekken. Ten eerste, vertonen de indicatoren van de

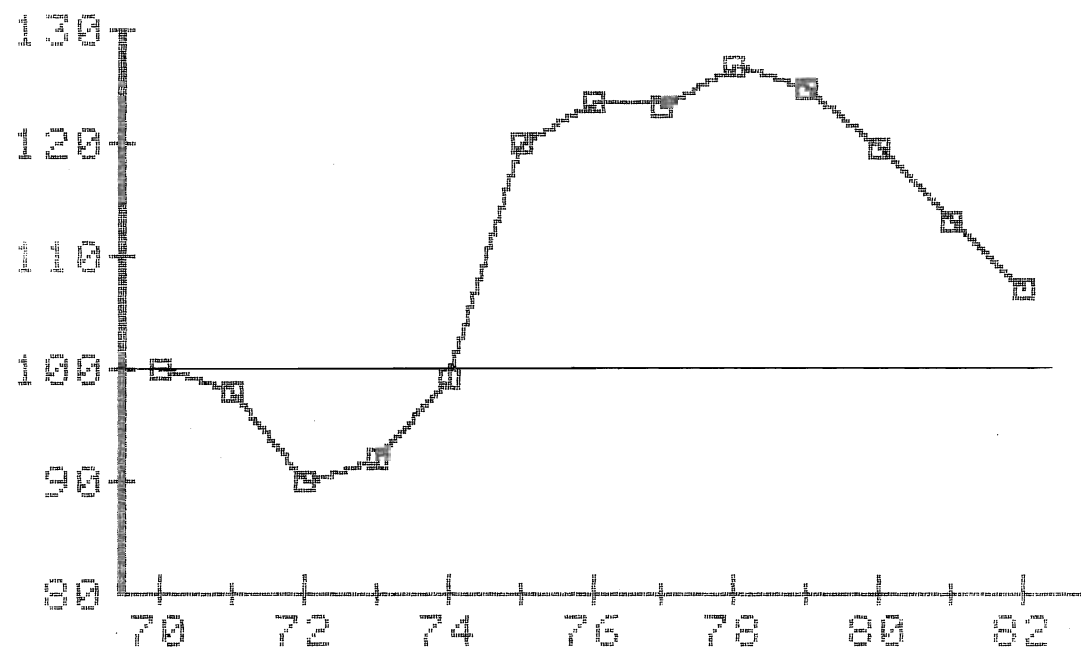
Figuur 4 : Export van België gedeeld door export van de EG (1970 = 100)

Bron : Zie Appendix.

Noot : De exportcijfers zijn uitgedrukt in gemeenschappelijke munt (dollars).

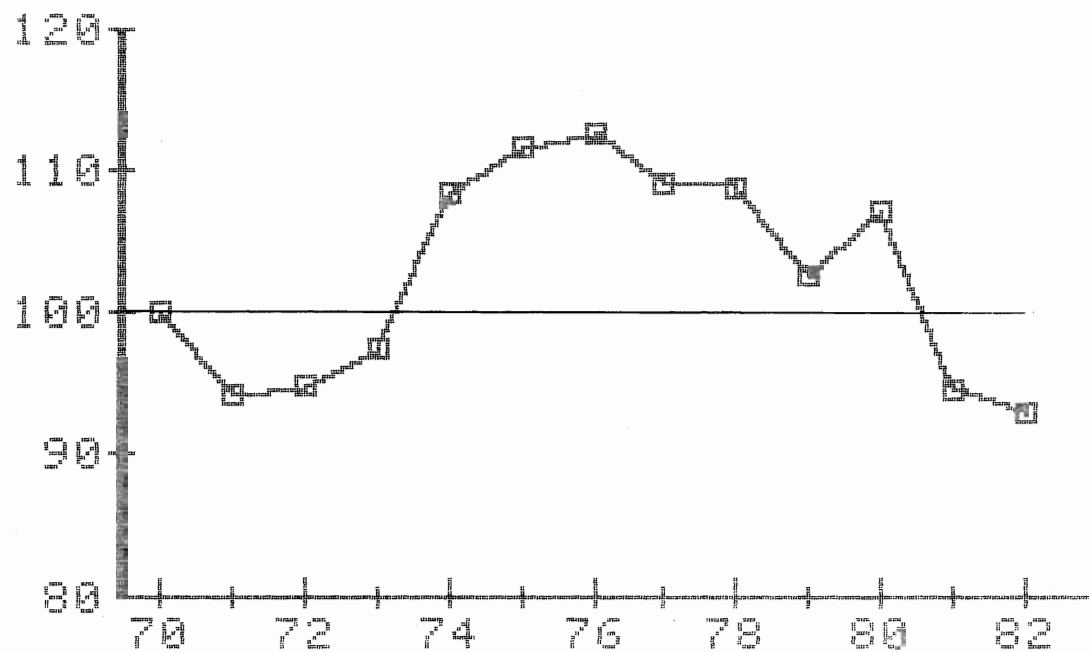
Figuur 5 : Globale overheidsschuld van de EG gedeeld door de globale overheidsschuld van België
(1970 = 100)

Bron : Zie Appendix.

Noot : Zie figuur 1; de overheidsschuld in elk land werd uitgedrukt in prijzen van 1970.

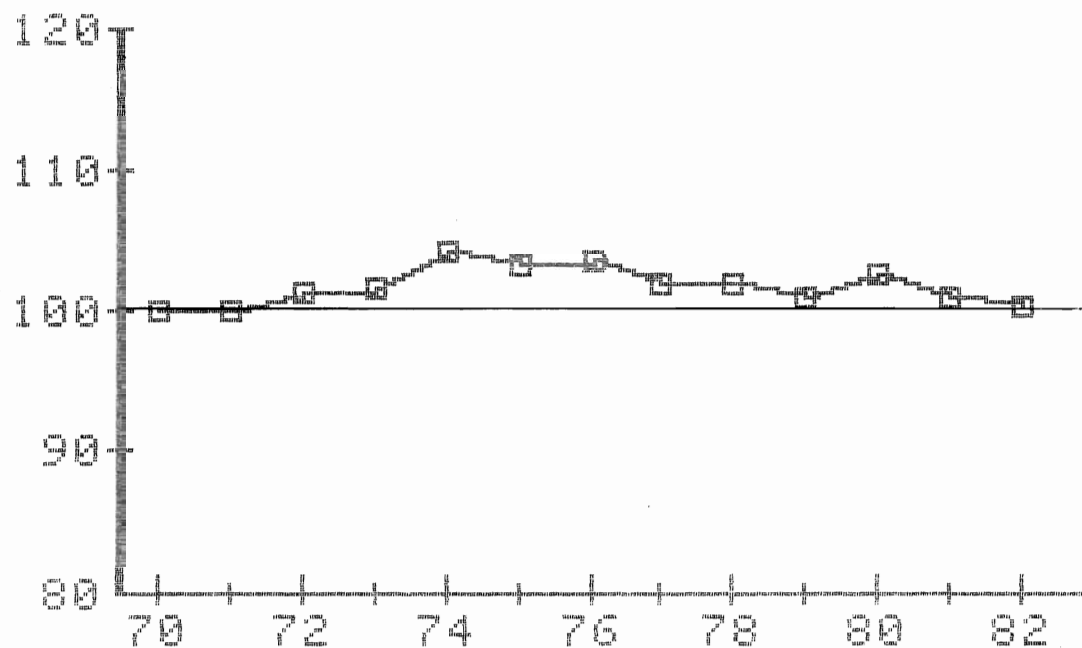
Figuur 6 : Brutokapitaalvoorraad in België gedeeld door brutokapitaalvoorraad in de EG
(1970 = 100)

Bron : Zie Appendix.

Noot : Zie figuur 1; de brutokapitaalvoorraad in elk land werd uitgedrukt in prijzen van 1970.

Figuur 7 : Bruto binnenlands produkt in België gedeeld door bruto binnenlands produkt in de EG
(1970 = 100)

Bron : Zie Appendix.

Noot : Zie figuur 1; het bruto binnenlands produkt in elk land werd uitgedrukt in prijzen van 1975.

Belgische economie van 1970 tot 1982 sterk uiteenlopende tendensen, waarbij sommige indicatoren (werkloosheid, inflatie) gunstig evolueerden, en andere (internationale reserves, exportmarktaandeelen) ongunstig evolueerden. Weer andere (overheidsschuld, brutokapitaalvorming en BBP) vertoonden geen duidelijke trend. Ten tweede, blijken er sterke cyclische bewegingen aanwezig te zijn in de meeste indicatoren. Met de uitzondering van de inflatie kan men stellen dat alle indicatoren gunstig evolueerden gedurende de eerste helft, en minder gunstig gedurende de tweede helft van de zeventiger jaren. De omslagpunten in deze cycli vallen echter niet samen. Merkwaardig is wel dat de consumptieprijs-indicator een omgekeerd verloop kende : een relatief ongunstige beweging gedurende de eerste helft en een gunstige beweging in de tweede helft der zeventiger jaren.

Ten derde, sinds 1980 evolueren de verschillende indicatoren op een sterk uiteenlopende wijze. De werkloosheidsindicator en de inflatie-indicator (in 1981-1982) verlopen gunstig, terwijl alle andere indicatoren in een ongunstige tendens evolueren.

4. DE SUBJECTIEVE GEZONDHEIDSINDICATOREN

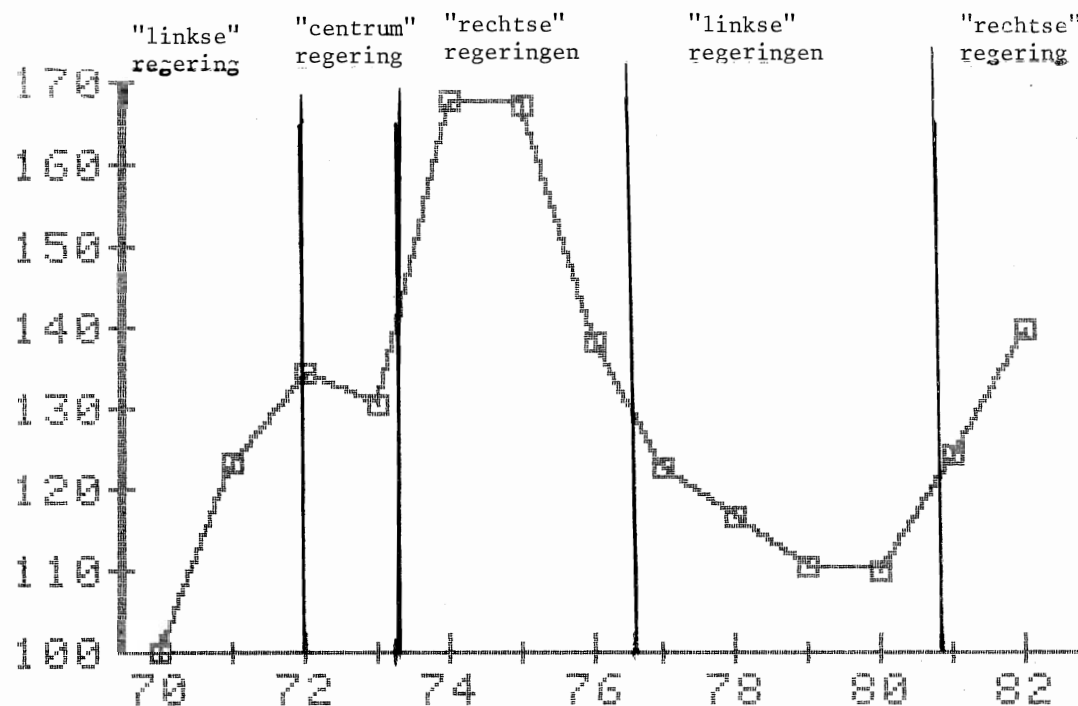
In deze sectie stellen we subjectieve gezondheidsindicatoren op. De zeven economische indicatoren die in voorgaande sectie werden besproken, worden gewogen door gebruik te maken van verschillende reeksen wegingscoëfficiënten. We zullen drie types wegingscoëfficiënten onderscheiden, "linkse", "rechtse" en "centrum" types.

De linkse wegingscoëfficiënten worden gebruikt door de waarnemer voor wie de evolutie van de werkloosheid dominerend is in de beoordeling van de gezondheid van de Belgische economie. Voor de rechtse waarnemers spelen de indicatoren zoals inflatie, internationale reserves en overheidsschuld een grote rol. We zullen hier een onderscheid maken tussen de "rechtse" waarnemer van het bankierstype, en de "rechtse" waarnemer van het mercantilistische type. Tenslotte beschouwen we ook een gezondheidsindicator gebaseerd op een gelijke weging van de zeven economische variabelen. We noemen dit de "centrum" gezondheidsindicator.

4.1. De linkse gezondheidsindicator

De gezondheidsindicator die we hier bespreken, werd bekomen door een weging van 0,9 te geven aan de werkloosheidsvariabele en de rest van de wegingen gelijk te spreiden over alle andere variabelen. Het resultaat vinden we in figuur 8. Te noteren valt dat telkens wanneer de wegingscoëfficiënt van de werkloosheid 0,5 of meer bedraagt, de algemene beweging van de gezondheidsindicator sterk overeenstemt met wat figuur 8 laat zien. Dus figuur 8 stelt de manier voor waarop een "linkse" waarnemer, die aan de

Figuur 8 : "Linkse" gezondheidsindicator (1970 = 100)

Noot : Zoals in de vorige figuren betekent een stijging van de indicatoren een verbetering van de Belgische economische situatie in vergelijking met onze EG-handelspartners. Een daling van de indicatoren betekent een relatieve verslechtering.

werkloosheidsevolutie een zwaar gewicht geeft (50 % of meer), de economische toestand beoordeelt. Het moet ook hier benadrukt worden dat de indicator in figuur 8 een subjectieve dimensie heeft, in tegenstelling met de objectieve indicatoren.

Wat leert ons deze "linkse" gezondheidsindicator ? Ten eerste, in vergelijking met 1970 en vergeleken met de andere EG-landen, beoordeelt de linkse waarnemer de gezondheidssituatie van België in 1982 als gunstig.

Ten tweede, zijn er belangrijke cyclische bewegingen. Gedurende de eerste helft van de zeventiger jaren (tot in 1974-1975) evolueert, volgens de linkse waarnemer, de gezondheidstoestand van de Belgische economie zeer gunstig. Vanaf 1975 kent de Belgische economie een sterke achteruitgang tot in 1980. Sinds 1980 hebben we opnieuw een ommekeer en verbetert de relatieve gezondheidstoestand van de Belgische economie.

Het kan verhelderend zijn de evolutie van deze linkse indicator in verband te brengen met de "kleur" van de regering. In figuur 8 werden de verschillende grote regeringswijzigingen aangeduid. Tot in januari 1973 kende het land een regering bestaande uit kristen-democraten en socialisten. We noemen dit een "linkse" regering. Van januari 1973 tot het begin van 1974 bestond de regering uit de drie grote partijen. Deze regering wordt als "centrum" bestempeld. Van april 1974 tot maart 1977 hadden we een regering met kristen-democraten en liberalen als voornaamste partners. We noemen dit een "rechtse" regering. Van juni 1977 tot in december 1981 bestonden de opeenvolgende regeringen uit kristen-democraten en socialisten. Deze regeringen wordt als "linkse" bestempeld. Tenslotte hebben we vanaf december 1981 opnieuw een "rechtse" regering (kristen-democraten en liberalen). Deze karakterisering van de opeenvolgende regeringen is uiteraard vatbaar voor kritiek. De verschuivingen in de ideologische kleur van deze regeringen is meestal subtieler geweest. Daarenboven is het meestal moeilijk, zonet onmogelijk om op basis van regeringsverklaringen ideologische verschuivingen te registreren. De termen "links" en "rechts" moeten dan ook met de nodige relativiteitszin geïnterpreteerd worden.

Uit figuur 8 kunnen enkele verrassende conclusies getrokken worden. Ten eerste, de "linkse" gezondheidsindicator is gemiddeld het gunstigst wanneer een "rechtse" regering aan de macht is, en het ongunstigst wanneer een "linkse" regering aan de macht is.

Ten tweede, de "rechtse" regering erft een gunstige economische toestand en slaagt erin deze om te buigen in een minder gunstige situatie (zie de periode 1974-1977). Omgekeerd, erft de "linkse" regering een economische toestand die verslechtert. Na jaren inspanning en verdere verslechtering wordt dit omgebogen tot een

verbetering (zie de periode 1977-1981). In 1981 kan een "rechtse" regering opnieuw de vruchten plukken. De vraag is of de cyclus zich zal herhalen ?

4.2. De rechtse gezondheidsindicator

De "rechtse" waarnemer hecht relatief weinig belang aan de evolutie van de werkloosheid. Hij hecht meer belang aan variabelen zoals de overheidsschuld, competitiviteit, internationale reserves.

We onderscheiden hier twee types rechtse waarnemers, de bankier en de mercantilist. Voor de eerste hebben de internationale reserves en de overheidsschuld een groot belang (we geven aan deze twee variabelen een weging van 0,4 elk; de rest wordt verdeeld over de andere variabelen). Voor de mercantilist is de competitiviteit belangrijk (we geven aan deze variabelen een gewicht van 0,5; de andere variabelen nemen de rest voor hun rekening).

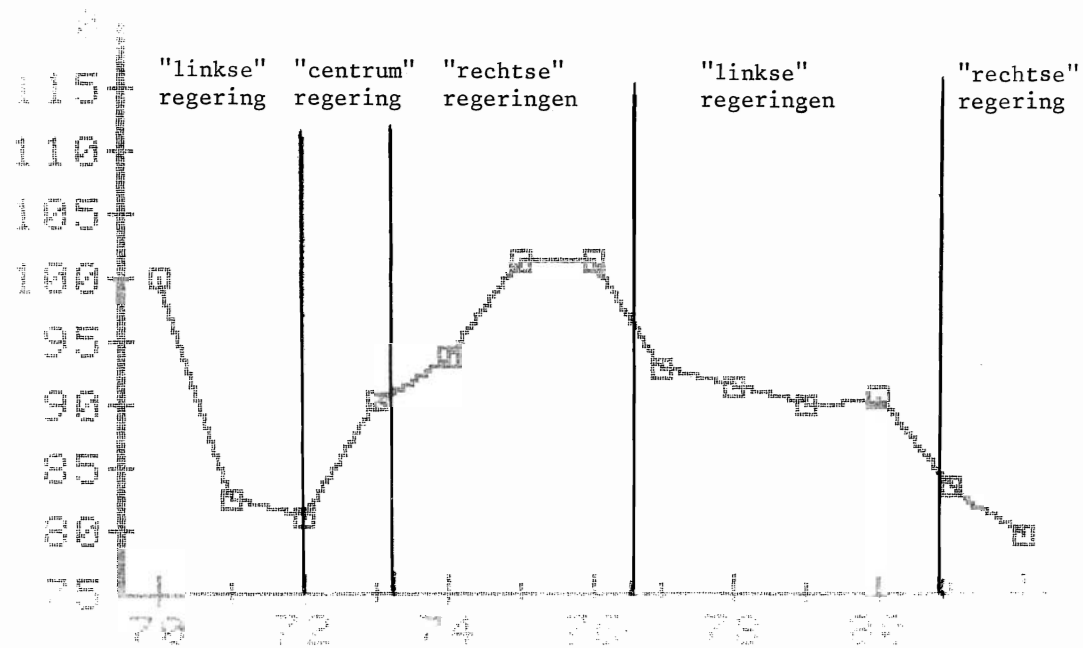
De rechtse bankier (figuur 9) beoordeelt de relatieve gezondheidssituatie van België in 1982 veel ongunstiger dan in 1970. (Dit in tegenstelling met onze linkse waarnemer van de vorige sectie). De verslechtering van de gezondheidssituatie sinds 1980 is in de ogen van deze rechtse bankier uitgesproken. Ook hier zijn er belangrijke cyclische bewegingen. De periode 1970-1971 zijn slechte jaren, terwijl vanaf 1972 tot in 1976 de gezondheidstoestand van België volgens de rechtse bankier gunstig evolueert. Sinds 1976 evolueert de situatie in ongunstige zin met een versnelling sinds 1980.

Het verband met de kleur van de regering tussen 1970 en 1982 is relatief duidelijk. Van 1970 tot 1972 (linkse regering) heeft de rechtse bankier reden tot ontevredenheid. Tijdens de rechtse regeringen van 1974-1977 is de rechtse bankier relatief tevreden. Sinds 1977 is hij ontevreden. Deze periode valt samen met een linkse regering tot in 1981. De rechtse bankier ziet de Belgische economische gezondheid echter nog verder verzwakken na 1981 ondanks het bestaan van een rechtse regering.

De rechtse waarnemer met mercantilistische neigingen ervaart de economische situatie nog anders (figuur 10). Vanaf 1970 tot 1974 heeft hij reden om tevreden te zijn. Dank zij een versteviging van de competitieve positie van België ziet hij de economische toestand gunstig evolueren. Sinds 1974 gaat de economische situatie continu bergaf. Toch is in 1982 de economische gezondheid van België in vergelijking met de ons omringende landen niet wezenlijk slechter dan in 1970.

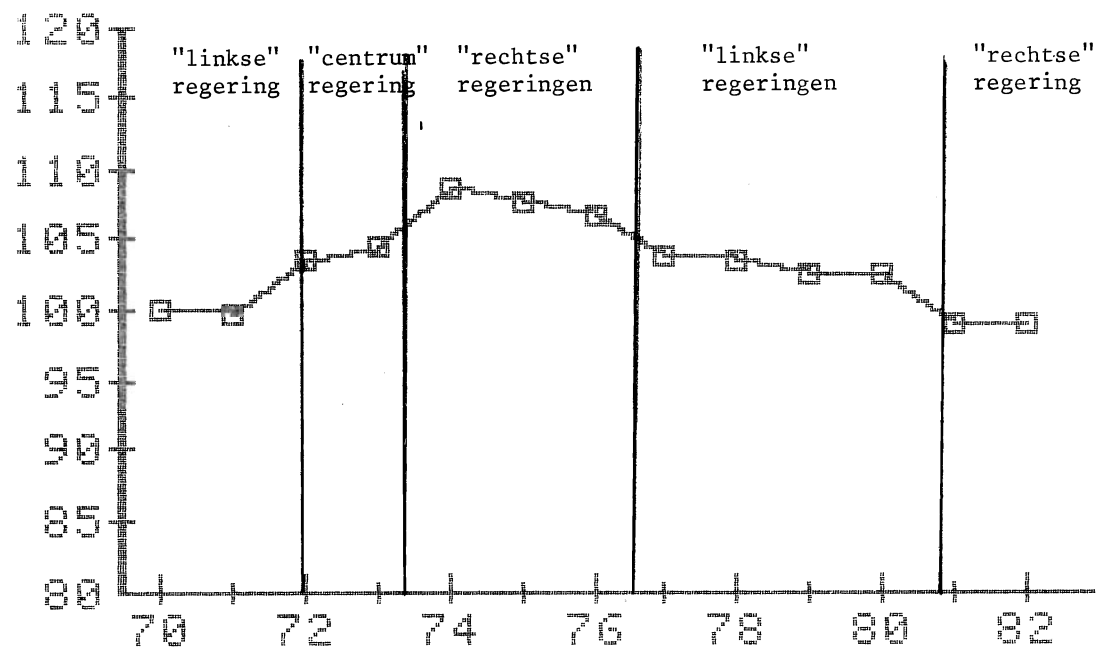

Figuur 9 : "Rechtse" gezondheidsindicator (bankierstype), 1970 = 100

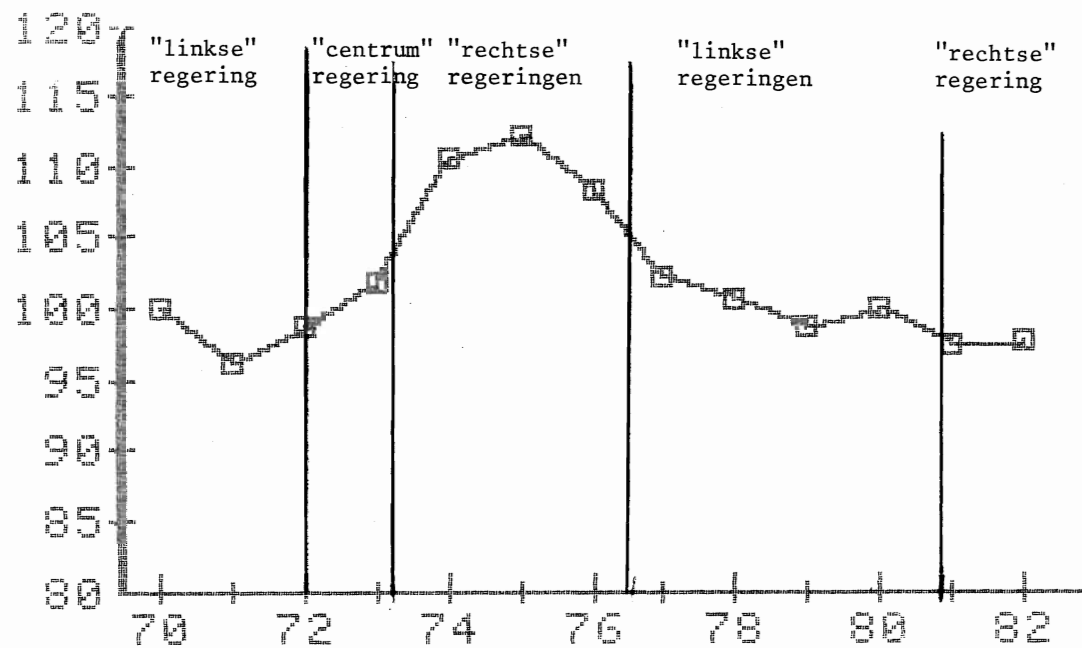
Noot : Zie figuur 8.

Figuur 10 : "Rechtse" gezondheidsindicator (mercantilist), 1970 = 100

Noot : Zie figuur 8.

Figuur 11 : "Centrum" gezondheidsindicator (1970 = 100)

Noot : Zie figuur 8.

4.3. De Centrum gezondheidsindicator

Indien aan de zeven economische indicatoren eenzelfde gewicht geven bekomen we de gezondheidsindicator zoals weergegeven in figuur 11. Het merkwaardige aan deze index is dat in 1970 en 1981 de relatieve economische situatie van België even goed (of even slecht) wordt beoordeeld door de "centrum" waarnemer. Wel is ook hier de evolutie van de eerste helft der zeventiger jaren gunstig te noemen, terwijl sinds 1975 de economische gezondheid van België in vergelijking met het buitenland achteruit gaat.

5. SAMENVATTING EN BESLUIT

In deze studie werden verschillende indicatoren van de Belgische economie besproken. De vraag die we hierbij stelden was dubbel. Ten eerste hoe evolueerde de Belgische economie in vergelijking met haar belangrijkste handelspartners? Zo ontdekten we dat werkloosheid en inflatie minder ongunstig evolueerden dan bij onze belangrijkste handelspartners, terwijl de internationale reservepositie en de exportcompetitiviteit ongunstiger evolueerden. Overheidsschuld, BBP en brutokapitaalvorming weken niet af van de evolutie in de andere landen.

Een tweede vraag die we stelden was hoe linkse en rechtse waarnemers de evolutie van de Belgische economie beoordelen over de periode 1970-1982. Om deze vraag te beantwoorden werden "linkse" en "rechtse" gezondheidsindicatoren van de Belgische economie opgesteld. Ons besluit was dat de linkse waarnemer de trend in de gezondheidstoestand van België van 1970 tot 1982 gunstiger beoordeelt dan de rechtse waarnemer. Merkwaardig genoeg beoordeelt de linkse waarnemer de recente economische evolutie in België (sinds 1980) gunstig, tenminste in vergelijking met de economische situatie bij onze handelspartners. De rechtse waarnemer, daarentegen heeft alle reden om ontevreden te zijn over de meest recente economische ontwikkeling in België.

Het verband tussen de kleur van de regering en de economische gezondheidstoestand is complex. Het meest frappante besluit is dat de linkse waarnemer gemiddeld meer reden tot tevredenheid heeft wanneer een "rechtse" regering aan de macht is dan wanneer een "linkse" regering het land leidt. Dit besluit moet echter genuanceerd worden, omdat het geen rekening houdt met mogelijke veranderingen in het effect van het economisch beleid. Tweemaal gedurende de zeventiger jaren hebben "rechtse" regeringen een economische situatie overgeërfd van een "linkse" (of "centrum") regering die in de ogen van een linkse waarnemer, aan de beterhand was. De "linkse" regeringen van 1977-1980 hebben daarentegen het roer overgenomen op een ogenblik dat de economische situatie verslechterde.

APPENDIX A : BRONNEN EN DEFINITIES

- WERKLOOSHEID : België : aantal verzekerde werklozen.
Andere landen : aantal geregistreerde werklozen
Bron : OECD, Main Economic Indicators
- INFLATIE : Index van de consumptieprijzen
Bron : OECD, Main economic Indicators.
- BRUTO BINNENLANDS PRODUKT : In constante prijzen van 1975. De
data voor 1982 berusten op ramingen.
Bron : EEG, European Economy, November 1982.
- BRUTO KAPITAALVOORRAAD : Index berekend op basis van de jaarlijkse
bruto vaste investeringen in constante prijzen van
1975. De data voor 1982 berusten op ramingen.
Bron : EEG, European Economy, November 1982.
- TOTALE RESERVES excl. GOUD : Uitgedrukt in gemeenschappelijke
munt (\$).
Bron : IMF, International Financial Statistics,
lijn 11.d.
- OVERHEIDSSCHULD : Totaal van de binnenlandse en buitenlandse
schuld van de centrale overheid, gedefleerd met de
index der consumptieprijzen.
Bron : Groot-Brittannië : IMF, Government Finance
Statistics
Andere landen : IMF, International Financial
Statistics.
- EXPORT : Uitgedrukt in gemeenschappelijke munt
Bron : IMF, International Financial Statistics,
lijn 70 d.

APPENDIX B : EVOLUTIE VAN DE OBJECTIEVE INDICATOREN

	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982
Werkloosheid	100.0	126.8	139.3	134.0	176.0	175.1	142.3	125.7	118.7	112.0	111.1	128.1	145.6
Index van de consumptieprijsen	100.0	101.9	102.8	103.6	102.0	100.6	100.4	101.8	103.7	107.2	111.8	114.7	115.1
Bruto Binnenlands Produkt	100.0	100.0	101.2	101.7	104.1	103.2	103.5	101.8	101.9	101.1	102.5	101.1	100.4
Bruto kapitaalvoorraad	100.0	94.2	94.9	97.3	108.4	111.5	112.6	109.1	108.7	102.4	107.0	94.7	92.9
Totale reserves excl. goud	100.0	57.6	61.1	82.5	84.5	82.5	79.0	58.3	50.7	48.3	53.3	41.3	38.2
Overheidsschuld	100.0	97.9	89.9	91.9	98.8	119.8	123.6	123.2	126.5	124.5	119.5	113.1	107.0
Exportindex	100.0	95.4	101.2	103.4	99.6	93.4	97.1	95.2	95.0	95.9	94.8	88.0	85.8

APPENDIX C : EVOLUTIE VAN DE SUBJECTIEVE GEZONDHEIDSINDICATOREN

	"linkse" indicator	"centrum" indicator	"rechtse" indicator (merkantilist)	"rechtse" indicator (bankier)
1970	100.0	100.0	100.0	100.0
1971	123.2	96.3	99.8	82.4
1972	134.5	98.6	103.4	80.8
1973	130.3	102.1	104.6	90.3
1974	168.2	110.5	108.7	93.9
1975	167.6	112.3	107.7	101.3
1976	138.1	108.4	106.8	101.4
1977	122.7	102.2	103.8	93.0
1978	116.4	100.7	103.5	91.4
1979	110.3	98.8	102.7	90.0
1980	109.6	100.0	102.6	90.6
1981	124.5	97.3	99.2	83.3
1982	140.0	97.9	99.0	79.6

VOETNOTEN

- (1) Zoals eerder gesteld gaat het hier om een gewogen gemiddelde van de EG-landen waarbij de wegingscoëfficiënten de aandelen van deze landen weergeven in ons export- en importpakket.
- (2) De cijfermatige gegevens worden in appendix B weergegeven.